

ПОКАЗНИКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ на 2022 - 2023 роки

Пріоритетні напрями бюджетної політики на 2022-2023 роки ґрунтуються на положеннях Програми діяльності Кабінету Міністрів України, Цілей сталого розвитку України, програм співпраці з Міжнародним валютним фондом та іншими міжнародними організаціями, а також на засадах Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, невід'ємною частиною якої є Угода про створення поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі з ЄС.

Економічний розвиток у прогностичний постпандемічний період знаходитиметься під впливом як **системи заходів**, прийнятих для подолання негативних наслідків, так і активної **реалізації реформ** відповідно до пріоритетів, визначених у стратегічних документах Уряду та спрямовані на відродження української економіки.

Реалізація бюджетної політики на 2022-2023 роки буде спрямована на підтримку основних секторів економіки, активізацію процесів модернізації національного виробництва, продовження здійснення комплексу заходів, спрямованих на покращення інвестиційного клімату в Україні, стимулювання експорту.

Уряд буде надалі проводити роботу щодо стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) та спрямує свої першочергові зусилля на вирішення завдань стосовно надання кредитної підтримки малому та середньому бізнесу, який зазнав втрат внаслідок карантинних заходів, підтримки вітчизняного товаровиробника, зокрема шляхом застосування механізму публічних закупівель, а також застосування фіскальних та інших інструментів для зменшення навантаження на бізнес в умовах форс-мажору.

При проведенні відповідальної фіскальної політики буде забезпечено посилення зв'язку бюджетних призначень із пріоритетами держави для підвищення результативності використання бюджетних коштів. Проведення регулярних оглядів витрат бюджету забезпечить підвищення ефективності реалізації державної політики у відповідних галузях (сферах) діяльності.

Показники державного бюджету на 2022 - 2023 роки

(млн гривень)

Найменування показника	2022 рік (план)	2023 рік (план)
I. Загальні показники надходжень		
Доходи (з міжбюджетними трансфертами)	1 165 570,4	1 289 142,9
Загальний фонд	1 036 631,2	1 155 897,6
Спеціальний фонд	128 939,2	133 245,3
Повернення кредитів	8 719,2	8 412,9
Загальний фонд	8 398,7	8 123,4
Спеціальний фонд	320,5	289,5
Дефіцит "+" / профіцит "-"	229 023,0	199 139,5
Загальний фонд	203 108,4	172 224,9
Спеціальний фонд	25 914,6	26 914,6
Разом по розділу I	1 403 312,6	1 496 695,3
II. Загальні показники видатків та надання кредитів		
Видатки	1 380 038,6	1 472 936,0
Загальний фонд	1 241 641,6	1 330 066,3
Спеціальний фонд	138 397,0	142 869,7
Надання кредитів	23 274,0	23 759,3
Загальний фонд	6 496,6	6 179,6
Спеціальний фонд	16 777,4	17 579,7
Разом по розділу II	1 403 312,6	1 496 695,3

Основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку України

З метою актуалізації прогнозу в умовах "рестарту" економіки після пандемії COVID-19, а також для врахування у прогнозі уточнених статистичних даних, зміни окремих як внутрішніх, так і зовнішніх припущень Урядом було прийнято **Прогноз економічного і соціального розвитку України на 2021-2023 роки.**

Базовий сценарій прогнозу на 2021-2023 роки побудовано, виходячи з **відновлення** позитивного тренду розвитку економіки після значних втрат, що очікуються у 2020 році внаслідок пандемії COVID-19.

Економічний розвиток у прогностичний постпандемічний період знаходитиметься під впливом як **системи заходів**, прийнятих для подолання негативних наслідків, так і активної **реалізації реформ** відповідно до пріоритетів, визначених у стратегічних документах Уряду, зокрема, у Програмі

діяльності Кабінету Міністрів України, й спрямованих на відродження української економіки.

Прогноз враховує зміни, що сталися останнім часом в законодавчій сфері, зокрема, запровадження обігу землі сільськогосподарського призначення, незмінність обраного курсу на реформи та європейський вектор розвитку, що передбачає поглиблення зовнішньоекономічних відносин з країнами Європейського Союзу. При цьому враховуються реалії, які наразі склались у зовнішньоекономічному просторі, викликані наслідками пандемії, та їх вплив на зовнішньоекономічну діяльність України.

Отже, в цілому у **2021-2023 роках** передбачається повернення до траєкторії прискорення економічного зростання. Як результат, за базовим сценарієм, що представлено у Прогнозі на 2021-2023 роки, прогнозується зростання ВВП на рівні **4,6 відсотка у 2021 році, на 4,3 відсотка у 2022 році та на 4,7 відсотка у 2023 році.**

Основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку України та окремі припущення на 2020–2023 роки

Показник	2019	2020	2021	2022	2023
	Факт	Очікуване Мінеконо міки 24.07.2020	Постанова КМУ від 29.07.2020 № 671	Постанова КМУ від 29.07.2020 № 671	Постанова КМУ від 29.07.2020 № 671
Номінальний ВВП, млрд гривень	3 974,6	3 975,2	4 505,9	5 089,4	5 689,7
ВВП реальний, темп зростання, %	103,2	95,2	104,6	104,3	104,7
Індекс споживчих цін, %					
грудень до грудня попереднього року	104,1	105,9	107,3	106,2	105,3
Індекс цін виробників, %					
грудень до грудня попереднього року	92,6	104,6	108,7	108,0	106,1
Прибуток прибуткових підприємств, млрд гривень	937,1	862,8	911,0	1 034,6	1 171,9
Фонд оплати праці працівників та грошового забезпечення військовослужбовців, млрд гривень	1 115,7	1 136,0	1 417,0	1 612,0	1 816,1
Середньомісячна зарплата працівників, бруто					
номінальна, гривень	10 497	11 254	13 632	15 414	17 169
номінальна, скоригована на індекс споживчих цін, у % до попереднього року	109,8	104,3	112,1	106,0	105,1
Кількість зайнятих економічною діяльністю у віці 15-70 років (в середньому за рік), млн осіб	16,58	16,33	16,36	16,66	16,84
Рівень безробіття населення у віці 15-70 років (за методологією МОП), % до економічно активного населення відповідного віку	8,2	9,4	9,2	8,5	8,0
Баланс товарів та послуг (платіжний баланс), млн дол. США	-12 556	-5 375	-10 416	-13 643	-16 996
Експорт товарів і послуг, млн дол. США	63 453	58 468	60 175	64 018	69 284
у % до попереднього року	107,2	92,1	102,9	106,4	108,2
Імпорт товарів і послуг, млн дол. США	76 009	63 843	70 591	77 661	86 280
у % до попереднього року	107,7	84,0	110,6	110,0	111,1
Обмінний курс, гривень до долара США (середній)	25,8	27,0	29,1	29,3	29,5
Обмінний курс, гривень до долара США (на кінець року)	23,7	28,3 [±1]	28,8 [±1]	29,5 [±1]	29,7 [±1]
Мінімальна середньозважена заробітна плата, грн	4173	4815	6250	6700	7176
Посадовий оклад працівника І тарифного розряду ЄТС, середньозважений, грн	1921	2143	2782	2983	3195

Джерело: ДССУ, НБУ, прогноз Мінекономіки

Зовнішньоекономічне середовище. За базовим сценарієм передбачається реалізація країнами своїх стратегій щодо подолання наслідків пандемії гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARSCoV-2, зокрема через підтримку домогосподарств і бізнесу, надання розвиненими країнами та міжнародними фінансовими організаціями значної фінансової підтримки країнам, що розвиваються. Такі заходи дозволять відновити зростання світової економіки вже у 2021 році на рівні 5,4 відсотка після падіння на 4,9 відсотка у 2020 році і повернути темпи росту на рівень 3,6 відсотка в середньому у періоді 2022-2023 років.

Світові ринки. У 2021-2023 роках в умовах дії торговельних обмежень на окремих регіональних ринках **слабкий попит стримуватиме зростання ціни на сталь.** Зростання індексу **світових цін на базові метали** прогнозується у середньому **на рівні 3,7 відсотка.** Очікується зростання **ціни на залізну руду на 0,1 відсотка** в середньому протягом 2021-2023 років.

Ціни на світовому ринку агропромислової продукції у середньостроковому періоді зростатимуть. Так, середньорічна **ціна на пшеницю** у 2021-2023 роках у середньому зростатиме **на 1,7 відсотка щороку до 205 доларів за бушель у 2023 році, на кукурудзу – відповідно на 2,8 відсотка до 174 доларів за бушель.**

Попит. **Найбільший внесок у зростання, як і раніше, матиме споживчий попит домогосподарств в силу своєї найбільшої питомої ваги у ВВП.** Хоча в цілому у 2021 році підтримку споживанню надаватиме активна соціальна політика, стримуючим фактором виступатиме той факт, що повне відновлення потребуватиме певного часу та ресурсів, а споживчі настрої залишатимуться дещо невизначеними у перший період після кризи. Також менш негативною, порівняно з іншими складовими, буде і база порівняння.

Політика Уряду, спрямована на створення у 2020 році нових робочих місць, а також на стимулювання розвитку економіки у постпандемічний період, сприятимуть поступовому зменшенню рівня безробіття, зростанню обсягів виробництва та, відповідно, доходів від трудової діяльності. Хоча і повільно, але зростатимуть грошові перекази з-за меж України по мірі повернення трудових мігрантів до місць роботи за межами України. Позитивно на споживчі настрої та в цілому на споживання населення вплине відновлення динаміки щодо збільшення зайнятості та, відповідно, доходів у секторі малого та середнього бізнесу внаслідок продовження активної політики Уряду щодо зниження бар'єрів ведення бізнесу та створення умов для розвитку, у тому числі фінансових. Додатковою підтримкою споживчого попиту сектору домогосподарств виступатиме активізація банківського кредитування.

В той же час стримувати зростання споживання будуть процеси відновлення втрачених під час кризи та карантинних заходів заощаджень. Очікується, що початок відновлення заощаджень припадає на 2022 рік. Отже, відповідно до Прогнозу на 2021-2023 роки, зростання кінцевих споживчих витрат домогосподарств протягом 2021-2023 року становитиме 4 відсотки в

середньому щороку з урахуванням найбільших темпів зростання у 2021 році (5,4 відсотка).

*Динаміка рівня безробіття та реальної заробітної плати
у 2019-2023 роках*

* у 2019 році – реальна заробітна плата. Дані Держстату.

Джерело: Держстат, Мінекономіки

У середньостроковій перспективі, починаючи з 2022 року, відбуватиметься поступове зменшення ролі споживчого попиту як приватного, так і державного, у формуванні економічного зростання, що загалом є характерним для України у посткризові періоди. Так, прогнозується скорочення питомої ваги у структурі ВВП приватного споживання на 2 відсоткові пункти у 2022 році, та на 0,9 відсоткового пункту у 2023 році. Скорочення частки державного споживання очікується у 2022-2023 роках у середньому на 0,8 відсоткового пункту щорічно, в той час як у 2021 році скорочення майже не відбудеться через необхідність збереження на початку постпандемічного періоду фіскального стимулу для відновлення економічного зростання у посткризовий період.

У 2021-2023 роках у структурі ВВП відновиться тенденція, що була притаманна українській економіці у докризовий період щодо поступового зміщення акцентів на користь інвестиційної компоненти.

Вже у 2021 році інвестиції матимуть найвищі серед елементів попиту темпи зростання, а їх внесок у економічне зростання у середньостроковій перспективі з року в рік посилюватиметься. З одного боку, суттєвий вплив матиме низький початковий рівень інвестиційної активності як внутрішніх економічних агентів, так і потенційних іноземних інвесторів, що також зазнали впливу світової кризи. З іншого боку, подовження реалізації інвестиційних проектів, що були започатковані раніше та призупинені або відкладені на період

пандемії, підтримка державою реалізації нових інвестиційних проектів та поступове зростання кредитування допоможуть швидко відновити досить високі темпи освоєння інвестицій у країні з плавним переходом від відновлення втрачених за час кризи інвестиційних ресурсів до активного нарощування капіталу в економіці.

Пропозиція. В цілому у 2021-2023 роках передбачається, що основними драйверами структурних змін в економіці будуть як промислові виробництва з використанням високих та середньовисоких технологій, які потребуватимуть нових видів сировинної продукції з боку суміжних видів економічної діяльності та трудових ресурсів, так і сфера послуг, яка надає послуги з використання продукції високих та середньовисоких технологій (зокрема, інтелектуально насичені ринкові послуги), що в комплексі сформує достатній рівень сукупної пропозиції як для забезпечення внутрішніх потреб, так і для розвитку зовнішньоекономічної діяльності.

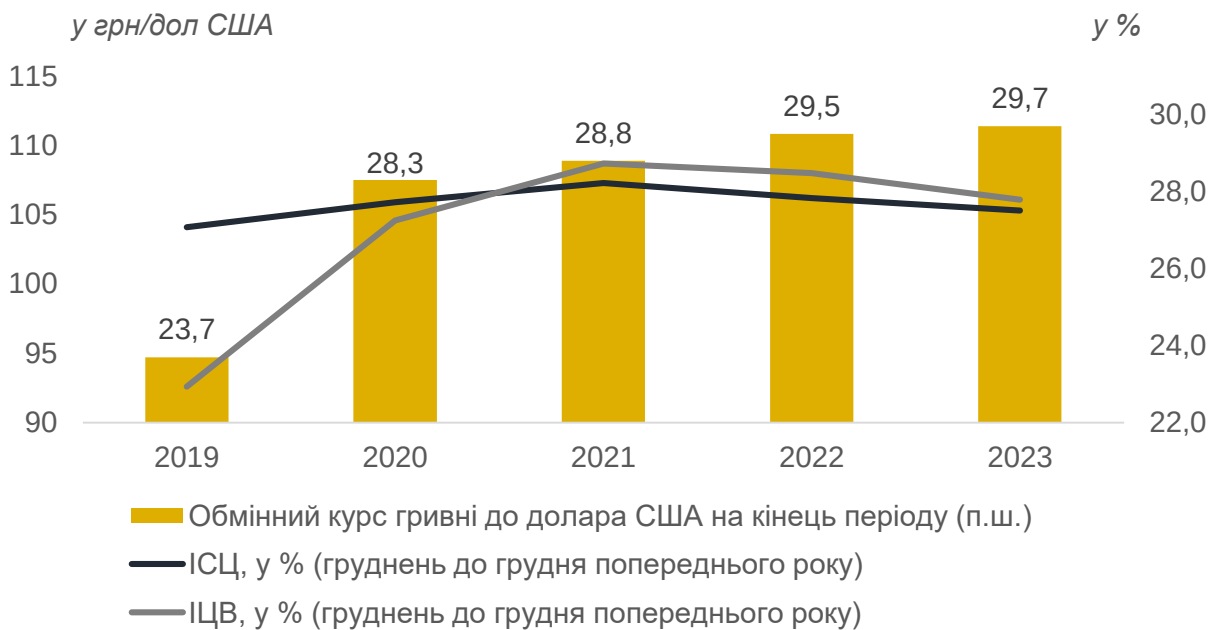
Ціни. Пандемія коронавірусного захворювання COVID-19 змінила як поточну цінову динаміку на споживчому ринку та на ринку виробників, так і підґрунтя для її подальшого формування.

Зважаючи на застосування масштабних заходів з боку Уряду та НБУ, спрямованих на подолання негативних проявів в економіці та компенсацію втрат від форс-мажорних обставин, пов'язаних із пандемією, впродовж посткарантинного періоду у 2020 та 2021 роках динаміка цін на внутрішньому ринку **формуватиметься**, з одного боку, під впливом монетарних чинників, що доволі швидко змінюють тенденції власної динаміки (вартість грошей, обсяги пропозиції, курсова вартість), з іншого - під впливом природної необхідності компенсації втрат в доходах як суб'єктів господарювання, так і пересічних громадян.

При цьому, враховується достатність пропозиції основних продуктів споживання на внутрішньому ринку, оскільки прогнозується, що сільське господарство та харчова промисловість вийдуть із пандемії із найменшими втратами. **Втім, посилення ролі витратної складової**, яке очікується з різних причин (у тому числі і через підвищення рівня заробітної плати та намагань щодо компенсації понесених збитків) у формуванні цін виробників промислової продукції наприкінці 2020 року та, особливо, у 2021 році, **матиме стимулюючий вплив на інфляційні процеси**. Але цей вплив зменшуватиметься по мірі посткризового оновленого розвитку малого та середнього підприємництва та поступового посилення конкуренції на різних сегментах вітчизняного ринку.

Виходячи з наведеного, у 2021 році зростання внутрішніх цін прогнозується відносно високим як на споживчому ринку (7,3 відсотка), так і в промисловості (8,7 відсотка). У подальшому цінова динаміка поступово уповільнюватиметься. Прогнозується, що на кінець 2023 року інфляція становитиме 5,3 відсотка на споживчому ринку та 6,1 відсотка в промисловості.

Динаміка цінових показників та курсу гривні у 2019-2023 роках

Джерело: Держстат, НБУ, Мінекономіки

Зовнішня торгівля та платіжний баланс. У 2021-2023 роках українська економіка, зважаючи на її відкритість, розвиватиметься значною мірою під впливом зміни зовнішніх умов, які характеризуватимуться поступовим відновленням, починаючи з 2021 року, та подальшим зростанням світової економіки, у тому числі основних торговельних партнерів України на тлі подолання наслідків впливу пандемії коронавірусу COVID-19. Відповідно, після падіння у 2020 році, у середньостроковій перспективі очікується переважно помірно- позитивна динаміка зростання попиту та світових цін на товари, які складають основну частину вітчизняного експорту (сільського господарства, металопродукцію, мінеральних продуктів, продукції хімічної промисловості, машинобудування тощо), та зростання цін на імпортовані енергоресурси. Відповідно, це відобразатиметься на розвитку зовнішньої торгівлі України.

В цілому, **вартісний обсяг експорту товарів та послуг** зростатиме на рівні 2,9 відсотка у 2021 році, 6,4 відсотка у 2022 році та 8,2 відсотка у 2023 році.

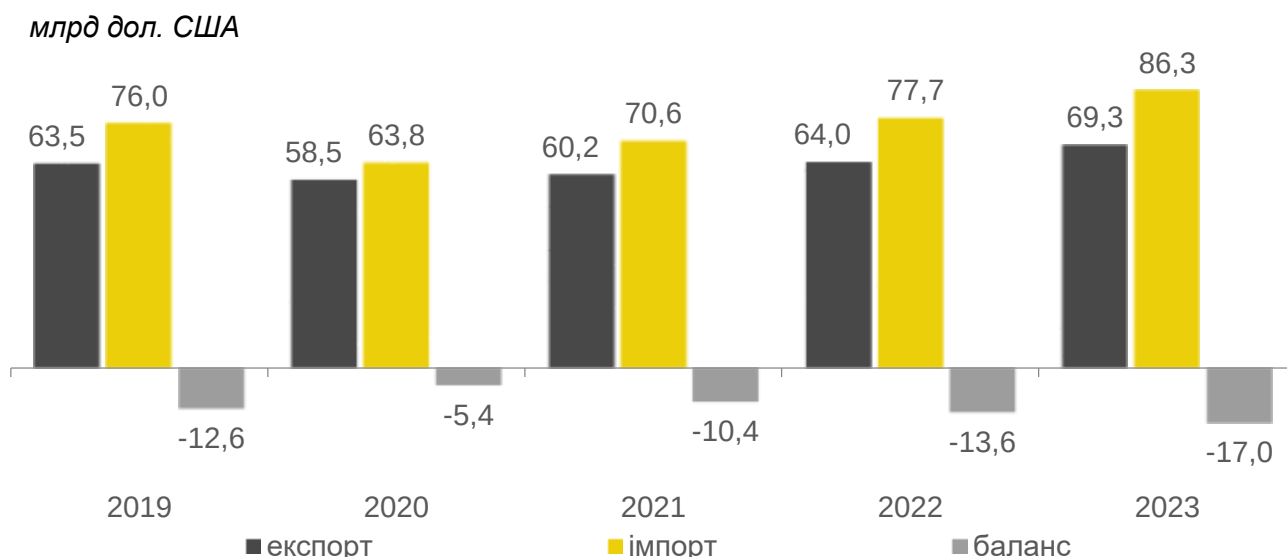
У свою чергу, розширення внутрішнього, як споживчого, так і інвестиційного, попиту будуть основними чинниками нарощування обсягів **імпорту товарів та послуг** в умовах помірної номінальної девальвації. І, хоча процеси імпортозаміщення внаслідок підвищення конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників на внутрішньому ринку в умовах триваючих модернізаційних процесів продовжуватимуться, проте їх інтенсивність буде помірною, що не дозволить забезпечити у короткостроковій перспективі (до трьох років) суттєві обсяги заміщення імпортних товарів вітчизняними, особливо у сегменті високотехнологічної продукції та непродовольчих споживчих товарів.

Водночас подальша реалізація заходів, спрямованих на зменшення енергоємності економіки та підвищення енергоефективності сприятимуть

поступовому зменшенню попиту на енергоресурси, що, в умовах нарощування обсягів власного видобутку, поступово зменшуватиме потреби в імпортованих енергоресурсах наприкінці прогнозованого періоду.

В цілому, у 2021-2023 роках, **вартісний обсяг імпорту товарів та послуг** зростатиме на рівні 10,6 відсотка у 2021 році, 10 відсотків у 2022 році та 11,1 відсотка у 2023 році).

Динаміка показників зовнішньої торгівлі у 2019-2023 роках

Джерело: НБУ, Мінекономіки

Пріоритетні завдання податкової політики

Пріоритетом податкової політики на 2022-2023 роки є забезпечення стабільності податкової системи, з одночасним підвищенням ефективності та полегшенням податкового адміністрування і мінімізацією можливостей для ухилення від оподаткування. Для цього буде продовжено роботу щодо забезпечення організації діяльності Державної податкової служби у форматі єдиної особи як сервісної організації, орієнтованої на платника податків. Питаннями розслідування фінансових злочинів займатиметься новий орган - Бюро економічної безпеки України, який буде створено після прийняття відповідного закону (законопроект реєстр. № 3087-Д від 02.07.2020). Протягом 2022-2023 років буде забезпечено відповідність ставок податків інфляційним процесам в економіці. Зокрема, у разі необхідності (щороку) відбуватиметься перегляд ставок акцизного податку, екологічного податку та рентної плати, визначених в абсолютних значеннях, з урахуванням індексу споживчих цін та індексу цін виробників промислової продукції.

Для створення привабливого інвестиційного клімату в державі буде надалі спрощено адміністрування податків шляхом:

— подальшого удосконалення адміністрування акцизного податку;

- впровадження електронних податкових перевірок (е-аудит) із застосуванням відповідного програмного забезпечення;
- подальшого удосконалення роботи ДПС з метою спрощення доступу платників податків до податкових сервісів.

Пріоритетні завдання митної політики

Пріоритетом митної політики у 2022-2023 роках є побудова на базі Державної митної служби України ефективної моделі здійснення заходів митної політики та впровадження в її діяльність кращих світових практик з реалізації державної митної політики, удосконалення існуючих процедур, налагодження процесів інституціонального оновлення та розвитку функціональної спроможності виконання покладених завдань, зокрема:

- встановлення максимально прозорих і зрозумілих правил, що гармонійно поєднуються із нормами ЄС та міжнародних організацій;
- збалансованість між спрощеннями процедур у зовнішній торгівлі та забезпеченням належного контролю за дотриманням законодавства з питань митної справи;
- оптимізація організаційної та функціональної структури Держмитслужби; мотивація працівників митниці;
- зручні, швидкі та надійні електронні сервіси митниці для користувачів;
- модернізація та реконструкція об'єктів митної інфраструктури, забезпечення митниць сучасними технічними засобами митного контролю.

Формування дохідної частини

Прогноз доходів бюджету на 2022-2023 роки враховує основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку України відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29.07.2020 р. № 671, норми податкового та бюджетного законодавства із врахуванням проекту змін до Податкового кодексу України щодо індексації ставок, визначених в абсолютних значеннях, у 2021 році з акцизного податку (крім тютюнових виробів), екологічного податку, рентних плат за спеціальне використання лісових ресурсів і води на відповідні індекси споживчих цін, або цін виробників промислової продукції у 2020 році відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29.03.2020 № 253, та основні пріоритетні завдання бюджетної та фінансової політики, що спрямовані на забезпечення збалансування державних фінансів.

Доходи державного бюджету на 2022 - 2023 роки

(млн гривень)

Найменування показника	2022 рік (прогноз)	2023 рік (прогноз)
податкові надходження	1 018 598,4	1 135 137,0
загальний фонд	940 587,5	1 054 987,0
спеціальний фонд	78 010,9	80 150,0
неподаткові надходження	134 788,2	139 125,4
загальний фонд	85 063,9	87 327,1
спеціальний фонд	49 724,3	51 798,3
інші доходи	1 883,9	1 880,5
загальний фонд	579,9	583,5
спеціальний фонд	1 304,0	1 297,0
всього доходів (без урахування міжбюджетних трансфертів)	1 155 070,4	1 276 142,8
загальний фонд	1 026 131,2	1 142 897,6
спеціальний фонд	128 939,2	133 245,3
офіційні трансферти	10 300,0	13 000,0
загальний фонд	10 300,0	13 000,0
спеціальний фонд		
Разом доходів	1 165 570,4	1 289 142,9
загальний фонд	1 036 631,2	1 155 897,6
спеціальний фонд	128 939,2	133 245,3

Показники дохідної частини на середньостроковий період розроблені з урахуванням норм податкового та бюджетного законодавства, зокрема:

- продовження справляння військового збору;
- поквартальне нарахування та сплата податку на прибуток підприємствами з річним доходом понад 40 млн грн;
- збереження чинних ставок рентної плати на природний газ, нафту та газовий конденсат (крім ставок рентної плати на природний газ, видобутий із нових свердловин з 01.01.2018, які з 1 січня 2023 року становлять 29% (замість 12%) та 14% (замість 6%) за глибиною залягання покладів до 5000 метрів та понад 5000 метрів відповідно;
- зарахування 95 відсотків рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення (природного газу, нафти та газового конденсату) до державного бюджету та 5 відсотків до місцевих бюджетів за місцем видобутку корисних копалин;

- спрямування 100 відсотків надходжень акцизного податку з пального і транспортних засобів, ввізного мита на нафтопродукти та транспортні засоби, до спеціального фонду державного бюджету на розвиток дорожнього господарства;
- врахування проіндексованих ставок, визначених в абсолютних значеннях, на 2021 рік;

– застосування чинних ставок оподаткування, зокрема з основних податків:

Найменування показника	2019	2020	2021	2022	2023
	розмір ставок				
Податок та збір на доходи фізичних осіб в т.ч.:	19,5%		19,5%	19,5%	
податок на доходи фізичних осіб	18%		18%	18%	
військовий збір	1,5%		1,5%	1,5%	
Податок на прибуток підприємств (основна ставка)	18%		18%	18%	
Рентна плата за користування надрами для видобування залізної руди (відсоток від вартості товарної продукції гірничого підприємства)	8,8%	8% до 23.05.2020 12% < 70 \$ 11% > 70 \$	12% < 70 \$ 11% > 70 \$	12% < 70 \$ 11% > 70 \$	
Рентна плата за користування надрами для видобування природного газу	відсоток від вартості товарної продукції: - визначеної у договорах купівлі-продажу природного газу для забезпечення побутових споживачів та виробників теплової енергії; - середня митна вартість імпортного природного газу для забезпечення інших цілей				
видобутий із свердловин (крім нових свердловин з 01.01.2018):					
глибина залягання покладів до 5000 метрів	29%		29%	29%	
глибина залягання покладів понад 5000 метрів	14%		14%	14%	
з покладів на ділянках надр (родовищах) в межах континентального шельфу та/або виключної (морської) економічної зони України	11%		11%	11%	
природний газ, видобутий під час виконання договорів про спільну діяльність	70%		70%	70%	
видобутий із нових свердловин з 01.01.2018:					
глибина залягання покладів до 5000 метрів	12%		12%	12%	29%
глибина залягання покладів понад 5000 метрів	6%		6%	6%	14%
Рентна плата за користування надрами для видобування нафти	відсоток від вартості товарної продукції - середня ціна одного бареля нафти "Urals" перерахована у гривні за тонну за курсом НБУ із врахуванням середнього показника місткості барелів в 1 тонні нафти марки "Urals" у розмірі 7,28				
глибина залягання покладів до 5000 метрів	31%		31%	31%	
глибина залягання покладів понад 5000 метрів	16%		16%	16%	
Рентна плата за користування надрами для видобування газового конденсату	відсоток від вартості товарної продукції, розрахованої як для нафти				
глибина залягання покладів до 5000 метрів	31%		31%	31%	
глибина залягання покладів понад 5000 метрів	16%		16%	16%	
Податок на додану вартість	20%/7%/0%		20%/7%/0%	20%/7%/0%	
Акцизний податок, зокрема:					

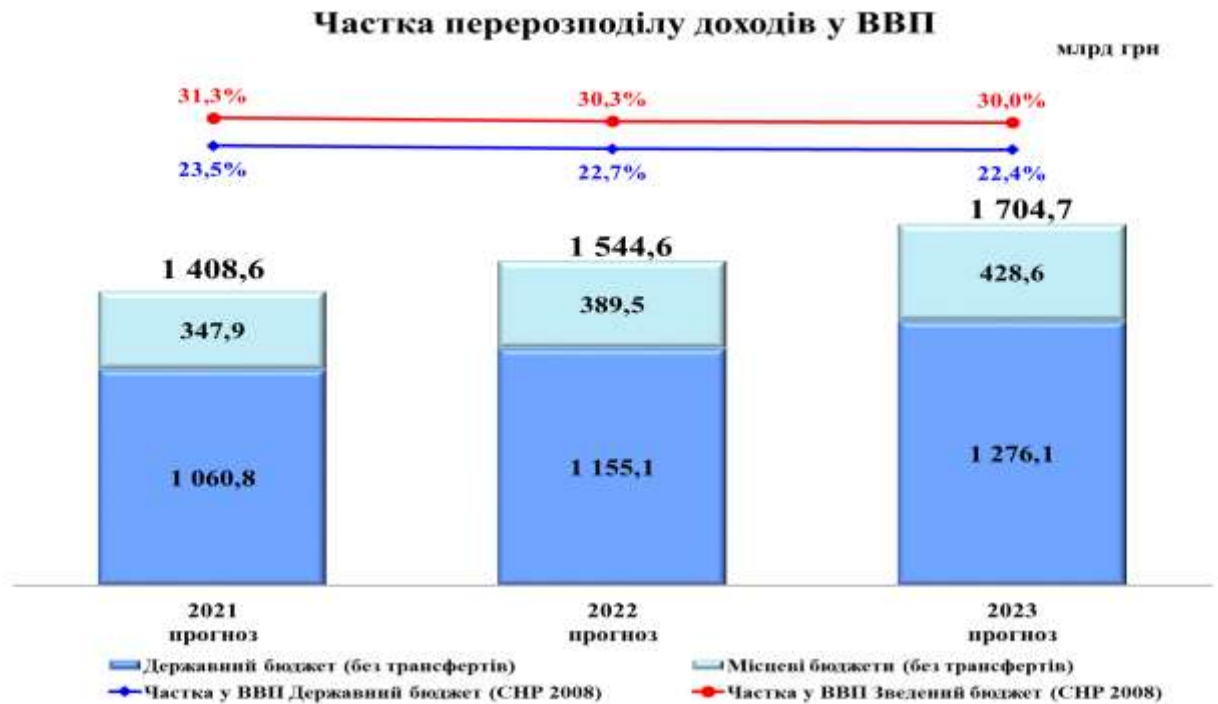
<i>Сигарети з фільтром та без фільтра:</i>					
специфічна ставка (грн за 1000 шт.)	693,58 (I півріччя) 756,00 (II півріччя)	907,2	1088,64	1306,37	1567,64
адвалорна ставка (відсоток від вартості реалізації)	12%		12%	12%	
Мінімальне податкове зобов'язання із сплати акцизного податку (грн за 1000 шт.)	927,84 (I півріччя) 1011,35 (II півріччя)	1213,61	1456,33	1747,6	2097,12
Спирт етиловий та лікєро-горілчані вироби (грн за 1 л 100% спирту)	126,96		126,96	126,96	
Пиво (грн. за 1 л)	2,78		2,78	2,78	
Електрична енергія (відсоток від вартості реалізації)	3,2%		3,2%	3,2%	
Бензин (євро за 1000 л приведених до 15°C)	213,5		213,5	213,5	
Дизельне паливо (євро за 1000 л приведених до 15°C)	139,5		139,5	139,5	
Екологічний податок за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю (за умови перевищення 500 тонн на рік, норма діє з 2019 року) (гривень за 1 тону)	10		10	10	

З урахуванням норм податкового та бюджетного законодавства, макроекономічного прогнозу, а також вищезазначених особливостей, загальні показники доходів державного бюджету на 2022-2023 роки зростають, а саме у 2022 році порівняно із прогнозним показником 2021 року на 94,3 млрд грн, а у 2023 році порівняно із прогнозним показником 2022 року на 121,1 млрд гривень.

Загальні показники доходів державного бюджету у 2022 - 2023 роках (млрд гривень)

Найменування показника	2022 рік			2023 рік		
	прогноз	відхилення до попереднього року		прогноз	відхилення до попереднього року	
		+/-	%		+/-	%
Державний бюджет (без урахування міжбюджетних трансфертів)	1 155,1	94,3	108,9	1 276,1	121,1	110,5
загальний фонд	1 026,1	90,2	109,6	1 142,9	116,8	111,4
спеціальний фонд	128,9	4,2	103,3	133,2	4,3	103,3

При цьому, частка перерозподілу валового внутрішнього продукту як через зведений бюджет, так і державний, у 2022-2023 роках поступово зменшується і по зведеному бюджету становить на 2022 рік – 30,3 відсотка, на 2023 рік – 30 відсотка, а по державному бюджету на 2022 рік – 22,7 відсотка, на 2023 рік – 22,4 відсотка.

Зменшення частки доходів у ВВП відбулося в основному по наступних джерелах:

- коштах, що перераховуються Національним банком України відповідно до Закону України "Про Національний банк України" через зменшення прогнозного обсягу прибутку Національного банку, який підлягає перерахуванню до державного бюджету;
- акцизному податку, що обумовлено стабільним рівнем споживання нафтопродуктів та меншими темпами зростання прогнозного курсу євро до гривні порівняно з ростом номінального ВВП, а також прогнозними обсягами виробництва інших підакцизних товарів;
- частині чистого прибутку (доходу) державних унітарних підприємств та їх об'єднань та дивідендах господарських товариств виходячи із прогнозних показників фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки.

Формування видаткової частини

При формуванні видаткової частини державного бюджету у середньостроковому періоді основним прагненням є досягнення цілей державної політики в межах ресурсних можливостей бюджету, спрямовуючи кошти на заходи відповідно до їх пріоритетності та актуальності, а також з урахуванням ефективності їх використання та можливої економії коштів за діючими бюджетними програмами або напрямками використання бюджетних коштів.

Державна політика у сфері соціального захисту

Відповідно до статті 6 Закону України "Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії" базовим державним соціальним стандартом є **прожитковий мінімум**, встановлений законом, на основі якого визначаються державні соціальні гарантії та стандарти у сферах доходів населення, житлово-комунального, побутового, соціально-культурного обслуговування, охорони здоров'я та освіти.

	2022			2023		
	з січня	з липня	з грудня	з січня	з липня	з грудня
Прожитковий мінімум, грн: на одну особу	2 393	2 508	2 589	2 589	2 713	2 778
для дітей віком до 6 років	2 100	2 201	2 272	2 272	2 381	2 438
для дітей віком від 6 до 18 років	2 618	2 744	2 833	2 833	2 969	3 040
для працездатних осіб	2 481	2 600	2 684	2 684	2 813	2 880
для осіб, які втратили працездатність	1 934	2 027	2 093	2 093	2 193	2 246

Рівень забезпечення прожиткового мінімуму для призначення допомоги відповідно до Закону України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям" у відсотковому співвідношенні до прожиткового мінімуму для основних соціальних і демографічних груп населення:

- у 2022 році: для працездатних осіб – 30 відсотків, для осіб, які втратили працездатність, та осіб з інвалідністю – 100 відсотків, для дітей – 130 відсотків відповідного прожиткового мінімуму;
- у 2023 році: для працездатних осіб – 35 відсотків, для осіб, які втратили працездатність, та осіб з інвалідністю – 100 відсотків, для дітей – 130 відсотків відповідного прожиткового мінімуму.

Мінімальна заробітна плата та соціальні стандарти. При визначенні розмірів мінімальної заробітної плати на 2022-2023 роки Уряд враховує очікуване зростання рівня споживчих цін для забезпечення зростання купівельної спроможності працівників.

	Мінімальна заробітна плата		Посадовий оклад <i>працівника</i> I тарифного розряду Єдиної тарифної сітки	
	грн	темпи приросту, %	грн	темпи приросту, %
з 1 січня 2022 року	6 700	7,2	2 983	7,2
з 1 січня 2023 року	7 176	7,1	3 195	7,1

Соціальна політика. Усвідомлюючи необхідність підвищення якості та рівня життя українських громадян Уряд поставив перед собою одне з нагальних завдань: не пасивне пристосування соціальної політики до обмежених фінансово-матеріальних ресурсів країни, а визначення основних пріоритетів та активне впровадження реформ, які сприятимуть створенню ефективної та досконалої системи здійснення соціальної підтримки населенню у середньостроковій перспективі. Зокрема, надалі впроваджуватиметься комплексний підхід до розв'язання проблем найбільш вразливих верств населення, сприяння їх соціальній інтеграції та подоланню бідності, забезпечення захисту прав дітей, їх безпеки та благополуччя.

Завданнями на 2022-2023 роки є:

- забезпечення максимальної адресності та наближеності надання відповідної соціальної підтримки тим, хто її потребує;
- прозорість та доступність в отриманні соціальної підтримки;
- посилення мотивації отримувачів пільг та житлових субсидій населення до економного споживання житлово-комунальних послуг та впровадження заходів енергоефективності;
- надання соціальної підтримки з урахуванням уніфікованих критеріїв обрахунку сукупного доходу сім'ї та її фінансово-майнового стану;
- забезпечення захисту прав дитини, у тому числі шляхом розвитку сімейних та інших форм виховання дітей, наближених до сімейних, забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа.

Державна політика у сфері національної безпеки і оборони

Пріоритетом політики у сфері національної безпеки і оборони є забезпечення оборони України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканості, припинення збройної агресії Російської Федерації проти України та відсіч її, забезпечення недоторканості державного кордону та охорона суверенних прав України в її прилеглий зоні та виключній (морській) економічній зоні.

З урахуванням вимог статті 35 Закону України "Про національну безпеку України" для реалізації зазначеного на 2022 – 2023 роки на національну безпеку і оборону (Міноборони, Держспецтрансслужба, ГУР Міноборони, система органів МВС, Служба безпеки, Служба зовнішньої розвідки, Управління державної охорони, Адміністрація Держспецзв'язку, Апарат РНБОУ, а також

бюджетна програма Мінекономіки КПКВК 1201520) передбачено спрямовувати ресурс на рівні 5 відсотка ВВП щороку, а саме:

на 2022 рік – 255 966,9 млн грн (*загальний фонд – 233 700,8 млн грн, спеціальний фонд – 12 266,1 млн грн, державні гарантії – 10 000 млн грн*);

на 2023 рік – 284 051,9 млн грн (*загальний фонд – 253 364,7 млн грн, спеціальний фонд – 10 687,2 млн грн, державні гарантії – 20 000 млн гривень*).

У середньостроковій перспективі на 2022 – 2023 роки державою буде забезпечено:

- розвиток сектору безпеки і оборони на основі прийнятих у країнах – членах НАТО і ЄС принципів і стандартів;

- набуття (підтримання існуючих) спроможностей Збройними Силами України та іншими складовими сил оборони, необхідних для гарантованої відсічі збройної агресії, оборони держави та участі у підтриманні миру і міжнародної безпеки;

- створення єдиної ефективної системи логістики Збройних Сил України та інших складових сил оборони і безпеки для максимально оперативного і належного задоволення потреб сил оборони у матеріально-технічних засобах;

- збільшення видатків на розвиток озброєння, військової і спеціальної техніки;

- оптимізацію структури особового складу Збройних Сил України та інших військових формувань у межах їх загальної чисельності шляхом нарощування посад сержантського і старшинського складу та підвищення професійних вимог щодо кандидатів на такі посади;

- посилення розвідувальних спроможностей України;

- реалізація державної політики у сфері кібербезпеки, виконання заходів із розвитку і модернізації системи спеціального зв'язку та захисту інформації;

- збільшення обсягу закупівель продукції (робіт, послуг) оборонного призначення на конкурентних засадах, підвищення рівня прозорості виконання державного оборонного замовлення;

- створення та освоєння виробництва озброєння, військової техніки, боєприпасів та продуктів спеціальної хімії відповідно до передбачених заходів державних цільових програм реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу;

- створення безпечного середовища життєдіяльності людей, забезпечення охорони прав і свобод людини;

- посилення заходів із запобігання виникненню надзвичайних ситуацій і пожеж.

Державна політика у сфері освіти

Підвищення конкурентоспроможності людського капіталу є важливим завданням, яке стоїть перед Україною. На сьогодні розрив навичок залишається високим, а продуктивність робочої сили низькою, що потребує змін у сфері освіти.

У середньостроковій перспективі буде **продовжено реформу загальної середньої освіти "Нова українська школа"** для забезпечення якісної, сучасної та доступної середньої освіти шляхом таких заходів:

- визначення і впровадження принципово нових підходів до реалізації змісту освіти у освітніх програмах і підручниках, визначення навчальних результатів і способів їх вимірювання;
- розбудови нового освітнього середовища, що відповідатиме вимогам сьогодення, задоволення потреб учасників освітнього процесу та мотивації здобувачів до навчання, а вчителів до професійного розвитку;
- забезпечення доступності загальної середньої освіти, зокрема щодо навчання державною мовою поряд із вивченням рідної мови для національних меншин та корінних народів;
- упорядкування мережі малокомплектних шкіл шляхом поступового підвищення розрахункової наповнюваності класів при розрахунку освітньої субвенції;
- забезпечення закладів загальної середньої освіти сучасним навчальним обладнанням;
- впровадження нових механізмів моніторингу якості освіти, громадської акредитації та інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти.

Крім того, буде **надано державну підтримку** громадам щодо здійснення заходів із запобігання поширенню гострою респіраторною хворобою COVID-19 під час навчального процесу у закладах загальної середньої освіти.

Відповідно до найкращого досвіду розвинутих країн буде **розбудовано безпечну та інклюзивну систему освіти** за допомогою таких заходів:

- розбудова дієвої та територіально-доступної мережі інклюзивно-ресурсних центрів;
- надання освітніх послуг учням з особливими освітніми потребами максимально наближено до місця проживання та з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей;
- створення сприятливих умов для навчання дітей з особливими освітніми потребами, отримання освіти дітьми, що перебувають на довготривалому лікуванні в закладах охорони здоров'я або навчаються в спеціальних школах.

Сьогодні Україні бракує професійних працівників на робітничих професіях, що є наслідком їх низької престижності, а також невідповідності навичок випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти

потребам роботодавців. Тому, у сфері освіти пріоритетним буде створення сучасної системи професійної (професійно-технічної) освіти шляхом:

- наближення змісту та якості професійної (професійно-технічної) освіти до поточних та перспективних потреб ринку праці, зокрема, завдяки створенню сучасних навчально-практичних центрів за галузевим спрямуванням та центрів професійної досконалості;
- підвищення привабливості, престижності та доступності професійної (професійно-технічної) освіти для здобувачів, у тому числі шляхом підготовки кваліфікованих робітників за професіями загальнодержавного значення;
- створення умов для ефективної співпраці закладів професійної (професійно-технічної) освіти, місцевої влади та бізнесу;

Нагальним залишиться питання забезпечення якості вищої освіти, а також розбудова системи освіти для дорослого населення:

- забезпечення унормування організації роботи Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти як складової системи зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності закладів вищої освіти, яка відповідає стандартам і рекомендаціям Європейського простору вищої освіти (ESG);
- удосконалення механізму формульного розподілу видатків на вищу освіту;
- запровадження єдиного державного кваліфікаційного іспиту з окремих спеціальностей для здобувачів фахової передвищої освіти із використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання;
- забезпечення розвитку освітньої статистики та аналітики вищої освіти для прийняття виважених управлінських рішень щодо підвищення якості вищої освіти та модернізації мережі закладів вищої освіти.

Державна політика у сфері науки

У середньостроковій перспективі буде продовжено здійснення заходів щодо відновлення статусу вітчизняної науки як основного інструменту технологічного розвитку держави, та створення нової системи управління і фінансування науки, зокрема шляхом:

- поступового підвищення частки грантової підтримки наукових і науково-технічних проектів через Національний фонд досліджень;
- залучення грантового принципу фінансування наукових досліджень галузевими державними науковими установами;
- збільшення частки фінансової підтримки наукової діяльності молодих вчених;
- поглиблення інтеграції України у європейський науковий простір;

- проведення об'єктивного оцінювання результативності діяльності усіх державних наукових установ та закладів вищої освіти в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності та оптимізація мережі таких установ.

Державна політика у сфері охорони здоров'я

Передбачається продовження реформи фінансування системи охорони здоров'я з метою забезпечення універсального доступу громадян до гарантованого пакету необхідних медичних послуг та лікарських засобів.

Покращення стану здоров'я населення України шляхом забезпечення доступу до основних медичних послуг є важливим напрямком змін політики у сфері охорони здоров'я. Фінансові ресурси буде зосереджено на пріоритетних потребах охорони здоров'я:

- профілактиці, первинній медичній допомозі та амбулаторному (стаціонарозамісному) лікуванні, які є найбільш економічно ефективними;
- підвищенні якості надання медичної допомоги пацієнтам у невідкладних станах з метою знизити передчасну смертність;
- підвищенні доступності основних лікарських засобів для попередження ускладнення захворювань;
- наданні медичних послуг та лікарських засобів, в першу чергу, пов'язаних з медичними станами: пологи та неонатальна допомога; неінфекційні захворювання: бронхіальна астма; серцево-судинні захворювання, зокрема, артеріальна гіпертензія, гострий інфаркт міокарда та церебро-васкулярні захворювання, зокрема гострі порушення мозкового кровообігу; цукровий діабет II типу; онкологічні захворювання; інфекційні захворювання: вакциноконтрольовані захворювання, ВІЛ/СНІД, туберкульоз, вірусні гепатит В та С;
- надання медичних послуг для реагування на епідемії, зокрема епідемії коронавірусної хвороби COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2.

Важливими напрямками змін політики у сфері охорони здоров'я також будуть:

- забезпечення доступності, своєчасності та якості екстреної медичної допомоги пацієнтам у невідкладних станах шляхом продовження оснащення спеціалізованим санітарним транспортом структурних підрозділів системи екстреної медичної допомоги, та медичним обладнанням приймальних відділень опорних лікарень;
- створення спроможної системи громадського здоров'я, переорієнтація системи охорони здоров'я від політики лікування до політики профілактики захворювань;

- розвиток трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів шляхом створення системи оперативного лікування методом трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів, у тому числі методом трансплантації органів від посмертного донора та трансплантації кісткового мозку від неродинного донора, забезпечення функціонування Єдиної державної інформаційної системи трансплантації (ЄДІСТ).

Буде забезпечено прозорість використання бюджетних коштів шляхом обліку всіх наданих медичних послуг та лікарських засобів, що оплачуються в межах Програми медичних гарантій, через електронну систему охорони здоров'я.

Державна політика у сфері культури та інформаційного простору

Держава сприятиме формуванню цілісного культурного середовища та інформаційного суспільства, створенню умов для творчої самореалізації громадян, збереженню культурно-духовної спадщини, повноцінному функціонуванню суспільного мовлення, що є запорукою становлення активного громадянського суспільства та задоволення його потреб в отриманні об'єктивної та неупередженої інформації.

Підтримуватиметься високий інтелектуальний та культурний рівень населення через реалізацію програм загальнодержавного характеру, забезпечення пріоритету суспільних інтересів над комерційними та політичними шляхом підтримки та розвитку суспільного телебачення і радіомовлення України.

Крім того, у 2022-2023 роках передбачається продовження виконання завдань, спрямованих на:

- створення національної інфраструктури даних культурної спадщини, системи генерації та обміну уніфікованими даними електронного обліку, їх інтеоперабельності і презентації культурної спадщини, інтеграції з міжнародними банками даних;
- популяризацію культурної спадщини і зміцнення матеріально-технічної бази об'єктів та територій національного культурного надбання;
- збереження, популяризацію та ефективне використання національного культурного надбання, створення умов для туристичної привабливості об'єктів культурної спадщини, підтримку креативних індустрій;
- забезпечення державної підтримки розвитку та застосування української мови у всіх сферах суспільного життя, зокрема шляхом підтримки української цифрової бібліотеки та книговидавничої справи, популяризації української літератури у світі та оновлення фондів бібліотек виданнями українською мовою;
- створення, поширення, збереження національного культурного продукту, виконаного українською мовою шляхом поширення знань про українську мову та її роль у розвитку української та європейської культури;

підтримку та популяризацію української мови, формування сприйняття української мови серед населення України як елемента національної безпеки;

- підвищення престижу українського кіно та розширення міжнародного співробітництва у сфері кінематографії;

- здійснення державної підтримки на виробництво (створення) та розповсюдження національних фільмів, створення сприятливих умов для залучення позабюджетних коштів, у тому числі іноземних інвестицій та коштів від іноземних суб'єктів кінематографії;

- створення конкурентоспроможного середовища у сфері театрального, музичного, хореографічного, циркового, образотворчого мистецтва шляхом популяризації, підтримки та розвитку професійного мистецтва, підтримки сучасних інноваційних культурних проєктів, стимулювання професійних митців до вироблення конкурентоспроможного національного культурного продукту;

- промоцію креативних індустрій та підвищення обізнаності щодо їхнього впливу на соціально-економічний розвиток країни, підвищення інституційної спроможності, що сприяє розвитку креативних індустрій;

- підтримку функціонування та розвитку суспільного телебачення і радіомовлення України;

- зміцнення суспільної довіри, розвитку громадянської відповідальності, української мови та культури, особистості та народу України; надання суспільству достовірної та збалансованої інформації про Україну та світ; надання громадянам України затребуваних інформаційних продуктів, відсутніх на комерційному ринку.

Державна політика у сфері дорожньо - транспортної інфраструктури

Кошти державного дорожнього фонду спрямовуються на розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування державного та місцевого значення, та на виконання боргових зобов'язань за запозиченнями, залученими державою або під державні гарантії на розвиток мережі автомобільних доріг загального користування, а також на фінансове забезпечення заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху відповідно до державних програм.

У 2022-2023 роках буде продовжено реалізацію впровадженої системи фінансування заходів з розвитку дорожньо-транспортної інфраструктури за рахунок державного дорожнього фонду, обсяг якого у 2022 році складає 76 424 тис грн та у 2023 році – 78 480 млрд грн, що дасть змогу:

- покращити транспортно-експлуатаційний стан автомобільних доріг загального користування державного та місцевого значення;

- запровадити ефективну систему управління безпекою дорожнього руху для забезпечення захисту життя та здоров'я населення.

Державна політика у сфері агропромислового комплексу

Агропромисловий комплекс є однією з важливих складових частин економіки України, який підтримує економічний розвиток, забезпечує продовольчу безпеку та сприяє поліпшенню добробуту населення.

З метою забезпечення розвитку АПК державну підтримку сільськогосподарських товаровиробників буде продовжено. Підтримку буде спрямовано на:

- стимулювання розвитку галузі тваринництва, що забезпечить стабілізацію чисельності поголів'я сільськогосподарських тварин у сільськогосподарських підприємствах та збільшення їх продуктивності, розвиток племінних (генетичних) ресурсів;
- підтримку фермерських господарств, що покращить доступ фермерських господарств до фінансових ресурсів, зміцнить матеріально-технічну базу сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів;
- технічне переоснащення сільськогосподарського виробництва через механізм часткової компенсації сільгосптоваровиробникам вартості сільськогосподарської техніки та обладнання, що сприятиме стимулюванню розвитку сільгосптоваровиробників, оновленню машино - тракторного парку;
- надання фінансової підтримки через механізми пільгового кредитування сільгосптоваровиробників, зокрема фермерських господарств, що дасть можливість збільшити питому вагу пільгових кредитів у загальному обсязі кредитів, наданих у сільське господарство;
- стимулювання закладення багаторічних насаджень, що значно розширить площі виноградників, садів, ягідників, хмільників та збільшить валове виробництво відповідної продукції, а також покращить умови її зберігання та переробки.

Державна політика у сфері вугільної галузі

Основним завдання державної політики у вугільній галузі є виведення державних вугледобувних підприємств на беззбитковий та бездотаційний рівень.

У наступних роках продовжуватимуть здійснюватися заходи з реструктуризації вугільної галузі.

Для цього усі шахти, які є дотаційними, розділені на дві групи – неперспективні, які будуть ліквідовані, та перспективні, які тимчасово залишатимуться в державній власності з подальшим залученням інвесторів до їх фінансування або передачею до приватизації.

Одночасно, здійснюватимуться заходи із соціального захисту працівників державних вугледобувних підприємств, які ліквідуються, зокрема: створення робочих місць та працевлаштування працівників шахт, які ліквідовуватимуться; перепідготовка та перекваліфікація шахтарів; сприяння добровільному переселенню сімей шахтарів, які втратили роботу, до іншої місцевості з метою

працевлаштування; забезпечення впровадження та реалізації ініціатив, спрямованих на розвиток малого бізнесу у регіонах, на території яких розміщуються підприємства вугільної галузі тощо.

Для забезпечення екологічної безпеки, ліквідація шахт здійснюватиметься за проектами, які передбачатимуть приведення об'єктів цих шахт у безпечний стан, при цьому для забезпечення гідроекологічної безпеки на ліквідованих шахтах будуть утримуватися водовідливні комплекси.

Державна політика у сфері енергоефективності та енергозбереження

Враховуючи важливість посилення енергонезалежності державою реалізуються заходи з підвищення енергоефективності та енергозбереження.

З метою підтримки ініціатив щодо енергоефективності, впровадження інструментів стимулювання і підтримки здійснення заходів з підвищення рівня енергетичної ефективності будівель та енергозбереження Кабінетом Міністрів утворено Фонд енергоефективності відповідно до Закону України "Про Фонд енергоефективності".

Завданнями Фонду є розширення кола споживачів послуг з підвищення ефективності споживання енергоресурсів та реалізація проектів з підвищення енергоефективності та енергозбереження у житловому секторі, зокрема оснащення споживачів приладами обліку енергоресурсів, утеплення та термомодернізація будівель та приміщень, оснащення тепловими котлами тощо.

Розвиток інновацій

З метою розвитку та стимулювання інноваційної діяльності в Україні для комерціалізації результатів науково-технічних розробок і випуску на ринок нових або вдосконалених технологій, товарів, послуг, організаційно-технічних рішень виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру створено Фонд розвитку інновацій.

Фонд надаватиме підтримку стартапам через виділення грантів, акселераційні програми та сприятиме залученню додаткових інвестицій у проекти, які отримають підтримку Фонду, що дозволить використовувати кращі світові практики для досягнення максимально можливого ефекту від стимулювання інноваційної діяльності. Завдяки залученню партнерів та інвесторів частка успішних інноваційних проектів буде відповідати світовим тенденціям.

Підтримка та розвиток малого і середнього підприємництва

Світовий досвід свідчить, що розвиток малого та середнього підприємництва (МСП) є важливим для підтримки стабільного економічного зростання країни, створення робочих місць та розвитку інноваційного потенціалу країни. Водночас в Україні роль МСП залишається порівняно нижчою, ніж в країнах ЄС.

Розвиток підприємництва відповідає Угоді про асоціацію між Україною та ЄС.

Тому, одним із пріоритетів є розвиток МСП та їх підтримка в умовах карантинних обмежень та посткарантинного періоду, викликаних коронавірусною хворобою (COVID-19).

На 2022-2023 роки розвиток МСП надалі залишиться в пріоритетах Уряду. Заходи Уряду в цій сфері будуть спрямовані на створення сприятливих умов для провадження підприємницької діяльності. Продовжиться робота із перегляду регуляторних актів, що сприятиме вищій ефективності регуляторних актів.

Також будуть продовжені заходи із підвищення доступу МСП до фінансування, серед основних з яких – це реалізація державного проекту "Доступні кредити 5-7-9 %", що сприятиме розвитку бізнесу і створенню робочих місць.

Проект "Доступні кредити 5-7-9 %" є універсальним та дієвим механізмом кредитування банками малого бізнесу з фінансовою державною підтримкою шляхом часткової компенсації процентних ставок за кредитами, наданими суб'єктам мікро- та малого підприємництва.

Державні капітальні вкладення на розроблення та реалізацію державних інвестиційних проектів

На розроблення та реалізацію державних інвестиційних проектів передбачається спрямувати державні капітальні вкладення щорічно у обсязі **1 129,3 млн грн**, розподіл яких здійснюватиметься в установленому порядку Міжвідомчою комісією з питань державних інвестиційних проектів зокрема за пріоритетними сферами, що визначені у Порядку відбору державних інвестиційних проектів, а саме:

- соціально-культурна сфера і сфера охорони здоров'я;
- паливно-енергетична сфера, видобувна та оборонна промисловість, мінерально-сировинна база;
- сфера охорони навколишнього природного середовища;
- транспортна сфера;
- функціонування органів влади та надання ними послуг.

Співпраця з МФО та проекти МФО

З огляду на потребу фінансування впровадження структурних реформ на фоні обмежених доходів бюджету одним з пріоритетних завдань фінансового забезпечення реалізації державної політики у різних сферах діяльності є залучення довгострокового пільгового фінансування від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій для

реалізації інвестиційних проектів економічного і соціального розвитку України. МФО надають підтримку реформуванню національної економіки та впровадженню структурних реформ.

Використання коштів позик, що залучаються державою від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій для реалізації інвестиційних проектів у сумі 24,7 млрд гривень у 2022 році та 25,7 млрд гривень у 2023 році.

Державна політика у сфері судової влади (верховенства права)

У 2022-2023 роках планується забезпечити фінансовим ресурсом повне укомплектування суддівського корпусу, результатом чого стане існування ефективних та незалежних судів. За рахунок коштів державного бюджету буде забезпечено ефективне функціонування судової влади, представленої такими інституціями: Вищою радою правосуддя, Верховним Судом, Вищим антикорупційним судом, Вищим судом з питань інтелектуальної власності, системою апеляційних і місцевих судів, Державною судовою адміністрацією, що здійснює організаційне забезпечення цих судів, Вищої кваліфікаційної комісії суддів, Школи суддів та Судової охорони.

Дефіцит, фінансування і боргова політика

У середньостроковій перспективі основною метою України в управлінні державним боргом стане залучення необхідного фінансування за найнижчої можливої вартості з урахуванням ризиків шляхом:

реалізації прозорості та передбачуваної політики управління державним боргом та гарантованим державою боргом,

забезпечення дотримання плану державних запозичень,

активізації співпраці з міжнародними партнерами,

вчасного виконання усіх боргових зобов'язань,

здійснення заходів для розвитку внутрішнього ринку державних цінних паперів,

забезпечення співпраці з рейтинговими агентствами.

Збалансованість та стійкість бюджетної системи забезпечуватиметься шляхом:

дотримання граничного обсягу дефіциту державного бюджету на рівні:

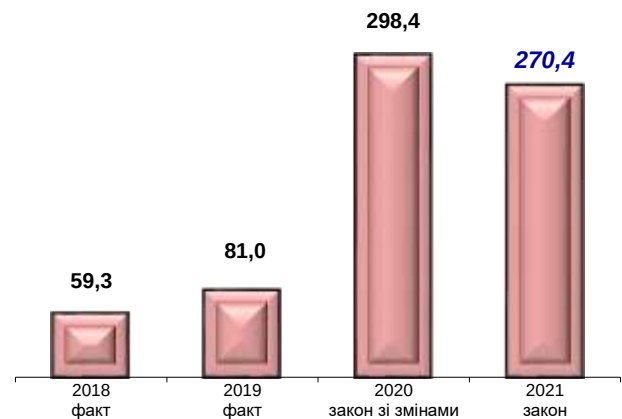
- 4,5 відсотка валового внутрішнього продукту у 2022 році;

- 3,5 відсотка валового внутрішнього продукту у 2023 році;

З метою приведення рівня дефіциту державного бюджету до рівня, встановленого Бюджетним кодексом України, планується поступове його зниження з 7,5 % ВВП 2020 року до 3,5 % ВВП в 2023 році.

Довідково: (7,5 % ВВП було визначено при внесенні змін до державного бюджету на 2020 рік у зв'язку з протидією поширення коронавірусної інфекції COVID-19 та підтримки економічної активності в країні).

ДЕФІЦИТ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ (млрд. грн.)

фінансування дефіциту державного бюджету в запланованих обсягах переважно шляхом здійснення внутрішніх запозичень;

Фінансування державного бюджету

(млн гривень)

Найменування показника	2022 рік (план)	2023 рік (план)
Фінансування за борговими операціями	219 808,4	188 342,0
Загальний фонд	195 108,4	162 642,0
Спеціальний фонд	24 700,0	25 700,0
Надходження від приватизації державного майна	8 000,0	9 582,9
Загальний фонд	8 000,0	9 582,9
Спеціальний фонд	-	-
Фінансування за активними операціями	-785,4	-785,4
Загальний фонд	-	-
Спеціальний фонд	-785,4	-785,4
Загальне фінансування	229 023,0	199 139,5

можливі джерела фінансування:

Внутрішні джерела фінансування	Доступні інструменти (не вичерпно)
Ринкові цінні папери	ОВДП

Зовнішні джерела фінансування	Доступні інструменти (не вичерпно)
Світовий банк	Кредит/позика
Європейський Банк Реконструкції та Розвитку	Кредит/позика
Європейський Інвестиційний Банк	Кредит/позика
Європейський Союз	Кредит/позика (макрофінансова допомога)
Двосторонні кредити	Кредит/позика
Міжнародний валютний фонд	Кредит/позика (в рамках програми Stand-by/EFF)
Комерційні / напівпільгові кредити	Кредит/позика
Єврооблігації	ОЗДП

використання коштів позик, що залучаються державою від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій для реалізації інвестиційних проектів у сумі:

– 24,7 млрд гривень у 2022 році;

– 25,7 млрд гривень у 2023 році;

здійснення платежів за державним боргом вчасно та в повному обсязі;

дотримання граничного обсягу державного боргу на рівні не більше ніж:

– 56 відсотків валового внутрішнього продукту на кінець 2022 року;

– 54 відсотка валового внутрішнього продукту на кінець 2023 року;

встановлення граничного обсягу гарантованого державою боргу на рівні не більше ніж:

– 5,46 відсотків валового внутрішнього продукту на кінець 2022 року;

– 5,17 відсотків валового внутрішнього продукту на кінець 2023 року;

визначення граничного обсягу надання державних гарантій у 2022-2023 роках на рівні **не більше 3 відсотків** доходів загального фонду державного бюджету для реалізації виключно самоокупних інвестиційних проектів.

Оцінка фіскальних ризиків та їх вплив на показники державного бюджету

На виконання державного бюджету протягом 2022-2023 років можуть вплинути фіскальні ризики, що спричинені:

змінами у макроекономічному середовищі, які будуть залежати від наслідків поширення коронавірусної інфекції COVID – 19 у світі та в Україні;

високою часткою витрат за державним боргом у 2022-2023 роках. Зокрема, до ключових ризиків державного боргу України належать: ризик рефінансування та валютний ризик, що можуть посилюватись в разі ускладнення доступу України до міжнародних ринків капіталу;

виникненням додаткових зобов'язань, пов'язаних, зокрема із проведенням капіталізації державних банків та Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО) у випадку погіршення макроекономічної ситуації;

невиконанням планів надходжень від приватизації державних активів, зокрема у разі прийняття судових рішень про визнання недійсними результатів конкурсів з відбору радників об'єктів великої приватизації; відсутності попиту на виставлені на продаж об'єкти великої і малої приватизації; непередачі об'єктів із сфери управління уповноважених органів управління до сфери управління державних органів приватизації;

погіршенням результатів діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що може призвести, зокрема до зменшення відрахувань податкових та неподаткових платежів до державного бюджету, виконання державою гарантійних зобов'язань через неможливість суб'єктів господарювання виконати свої зобов'язання перед кредиторами, надання додаткової державної допомоги для покриття збиткової діяльності суб'єктів господарювання;

відхиленням від планових показників у сфері пенсійного забезпечення, що може призвести до збільшення дефіциту Пенсійного фонду, зростання заборгованості Пенсійного фонду за позиками, наданими з єдиного казначейського рахунку на виплату пенсій.

Протягом 2022–2023 років впроваджуватиметься розширена система управління фінансовими ризиками та визначатиметься їх потенційний вплив на державний бюджет з метою своєчасного вжиття заходів для їх мінімізації. Зокрема планується:

проведення комплексної оцінки фінансових ризиків та визначення їх впливу на державний бюджет;

удосконалення обміну інформацією та міжвідомчої координації щодо фінансових ризиків із заінтересованими органами;

проведення стрес-тестування діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки з найбільшими фінансовими ризиками для державного бюджету;

підвищення інституційної спроможності Мінфіну та інших органів державної влади щодо управління фінансовими ризиками.

Взаємовідносини державного бюджету з місцевими бюджетами (фонд регіонального розвитку)

Зміцнення фінансової спроможності громад та їх економічний розвиток залежить від ефективності використання активів, якими володіє та розпоряджається громада. Активи територіальних громад включають право комунальної власності на нерухоме і рухоме майно, природні ресурси, землю, підприємницькі структури, доходи місцевих бюджетів тощо. Відтак розвиток

території можливий лише при умові ефективного використання та користування її внутрішнім потенціалом, що передбачає капіталізацію активів та створення доданої вартості. Розвиток підприємницьких структур на території адміністративно-територіальної одиниці дозволяє забезпечити, по-перше, створення робочих місць, по-друге, збільшення податкових надходжень до місцевих бюджетів, а ,по-третє, формування соціальної відповідальності бізнесу перед громадою. Відтак, саме формування практики соціальної відповідальності бізнесу перед громадою може забезпечити швидкий її розвиток.

Державна бюджетна політика щодо місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин у 2022-2023 роках буде спрямована на розвиток середньострокового бюджетного планування на місцевому рівні, удосконалення міжбюджетного регулювання, зміцнення фінансової спроможності місцевих бюджетів, підвищення прозорості та результативності використання бюджетних ресурсів, та реалізовуватиметься шляхом:

- складання трирічних прогнозів місцевих бюджетів для підвищення передбачуваності та послідовності бюджетної політики на місцевому рівні;
- забезпечення динаміки доходів, що зараховуються до місцевих бюджетів, збереження рівня їх надходжень не нижче 20 % доходів зведеного бюджету України та зменшення частки трансфертів в доходах місцевих бюджетів;
- зменшення диспропорцій у податкоспроможності місцевих бюджетів через механізм горизонтального вирівнювання та удосконалення підходів щодо його здійснення за результатами чергового етапу реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні;
- упорядкування сфер відповідальності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади на новій територіальній основі для діяльності органів влади на рівні громад і районів;
- запровадження інформаційно-аналітичної системи управління плануванням та виконанням місцевих бюджетів та підвищення рівня автоматизації процесів у сфері управління державними фінансами на місцевому рівні;
- стимулювання соціально-економічного розвитку територій, спрямовуючи кошти державного фонду регіонального розвитку на виконання інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку.

Державний фонд регіонального розвитку (далі – ДФРР) створено як сучасний інноваційний інструмент фінансової підтримки регіонального розвитку.

Відповідно до статті 24¹ Бюджетного кодексу визначено такі основні засади функціонування ДФРР, зокрема:

- ДФРР передбачається у складі державного бюджету в обсязі не менше 1 відсотка обсягу доходів загального фонду державного бюджету;

- кошти спрямовуються на виконання інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що мають на меті розвиток регіонів, і відповідають пріоритетам, визначеним у Державній стратегії регіонального розвитку та відповідних стратегіях розвитку регіонів;

- визначено прозорий (формульний) розподіл коштів між регіонами (80 відсотків коштів розподіляються відповідно до чисельності населення, 20 відсотків коштів з урахуванням рівня соціально-економічного розвитку регіонів відповідно до показника валового регіонального продукту в розрахунку на одну особу);

- передбачено конкурсний відбір програм та проектів на регіональному рівні та здійснення оцінки і відбору Мінрегіоном для та підготовки рішення Уряду;

- розподіл коштів за адміністративно-територіальними одиницями та відповідними програмами і проектами затверджується Кабінетом Міністрів за погодженням з Комітетом Верховної Ради з питань бюджету.

За час існування ДФРР обсяг коштів зріс у 5 разів - від 1 млрд гривень у 2012 році до 5,5 млрд гривень у 2019 році.

У 2021-2023 роках передбачається зростання державної підтримки розвитку регіонів через державний фонд регіонального розвитку: у 2021 році – 9,4 млрд гривень, 2022 році – 10,1 млрд гривень, 2023 році – 11,4 млрд гривень.

ДФРР є одним з основних джерел фінансування державної регіональної політики через надання державної підтримки для розвитку регіонів та забезпечує концентрацію фінансових ресурсів на ключових напрямках, що сприятиме удосконаленню інфраструктури для економічного зростання та покращанню життя населення.